

Ordet, ja, at man endog er gaaet dertil, at man har stillet Underændringsforslag til dem; thi af den Bessaffenhed mener jeg rigtig nok ikke, at Ændringsforslagene selv ere. Det, som man maatte tale om her, maatte være Principet i den hele Sag, og saa gjerne jeg som sagt vilde være med til at hjælpe det ærede Medlem, ser jeg mig dog ikke istand til at gjøre det ved disse Ændringsforslag. Thi for mig stiller det sig saaledes, at naar man vil ansøge om Bøttelser fra Arbejderstanden, saa maa man ffjelne vel mellem to Ting. Det ene er det, der kan tjene til at afhjælpe den øieblikkelige Trang, og det Andet er det, der i det Hele taget kan tjene til at hæve Arbejderens i Samfundet. Vilde vi afhjælpe den øieblikkelige Trang og gjøre det med Penge, ja, mine Herrer, saa skal der mange Penge til, thi da vilde vi med Penge søge at forrykke Samfundsforsholdene. Vilde vi derimod søge at fremme Arbejderens Stilling i Samfundet, kunne vi intetsteds gjøre det bedre end her og uden Penge. Vi kunne gjøre det ved Lovgivnings-Institutionen, og derved skal jeg da navnlig henvisse til, at hvad Lovgivningsmagten kan gjøre, er at fremme Righedsprincipet i Samfundet. Vi ere gaaede et Skridt i denne Retning derved, at vi have indført almindelig Børnepligt og affskaffet Stillingsvæsenet, det er et væsentligt Skridt i Retning af Righedsprincipet; men vi kunne gaa et andet Skridt ved at gaa længere ned, og det er Noget, jeg vil henstille til ærede Medlemmers Overveelse, nemlig at fremme Almenundervisningen i Elementarskolerne. Gaa vi ind paa ad saadanne Veie og ved saadanne Midler ved Revision af vore Skoleaendringer at fremme Righedsprincipet og derved søge at hæve Arbejderstanden op i Samfundet, saa tror jeg, at vi derved have gjort noget Godt og Gavnligt. Hvad vi i anden Retning kunne gjøre, respekterer jeg fuldstændigt, at vi leilighedsvis hjælpe Noget her og hjælpe Noget der, f. Ex. give nogle Præmier for Husflid osv. osv. Disse Ting ere i og for sig overmaade gode; men man tror ikke, at disse smaa Summer vilde være tilfredsiggjørende til, at det store Princip i denne store Sag kan fremmes; thi jeg tror, at man derved let kom-

mer fra denne store Sag, som har et høit Eving, ned i det Smaa. Hvad har det ærede Medlems Tanke været? Den har været den: Lader os, naar vi vilde stræbe efter at fremme Arbejderens Vilkaar, se, om der ikke er nogen Industri eller noget Arbejderforetagende, som kan gøres, og som vil være gavnligt for Landet og paa samme Tid skaffe Arbejde. Derved vil Arbejderens faae Fortjeneste, og hans Stilling blive oplyst. Saa har da det ærede Medlems Tanke meget rigtig vendt sig mod den jydffe Hede, og han har sagt: Ved at opdyrke denne Hede, gjøre vi ikke alene Noget, der er godt for Staten, men ogsaa Noget, der er godt for Arbejderens, ved at skaffe dem Arbejde. Derfor denne Tanke saa ene for det ærede Medlem, vilde jeg sige, at den var overmaade god; men jeg tror rigtig nok, at disse Præmier, disse Smaasummer, som man her har bragt i Forslag, og som skulle hjælpe til at opdyrke Heden, vilde forslaa overmaade lidt overfor det store Spørgsmaal. Men fra et andet æret Medlems Side, det ærede Medlem fra Ringstøbing Amt (Sylvester Tørgensen), har jeg hørt, at man skulde gjøre det ved at anlægge Jernveie derovre. Derved kommer man imidlertid ind paa et Spørgsmaal af en ganske anden Bessaffenhed, og det er: Skal man skabe Arbejde for Arbejderens Skyld? Dette tror jeg er den allerfarligste Veie, hvorpaa man kan komme ind. At foretage Arbejder, som i og for sig vel kunne være gavnlige og nyttige, men som dog ikke staa i Forhold til de Bekostninger, som ere forbundne med dem, at foretage saadanne Arbejder alene for Arbejderens Skyld og ikke for Arbejdets Skyld, er en overordentlig farlig Veie, som har viist overordentlig flette Følger i Frankrig. (Rofod: Det ligger ikke for her.) Det ligger ikke for her, siger det ærede Medlem; ja, det ligger for, forsaavidt det ærede Medlem har kastet de jydffe Jernbaner ind i Forhandlingen. (Rofod: Det har jeg ikke gjort.) Jeg taler ikke alene om det ærede Medlem, men om de foregaaende Talere. Der er et andet Punkt, som jeg ikke kan undlade at berøre med det Samme, og som er kommet frem i alle disse Arbejderbevægelser, og det er et Ønske fra Arbejderens Side om saa at sige